

**ZAMONAVIY O'QITUVCHINING PEDAGOGIK MAHORATI VA KASBIY
KOMPITENTLIGINI OSHIRISHGA TALABLAR****Sh.Ibragomova***FarDu o'qituvchisi*

Annotatsiya: *O'quvchilarning sifati ta'lim olishi o'z navbatida o'qituvchining kasbiy mahoratiga bog'liq. Maqolada ta'lim tarbiya jarayonida alohida o'rin tutgan hamda hozirgi zamon o'qituvchisi egallashi kerak bo'lgan kasbiy kompetentlik, pedagogning mahorati haqida so'z yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *Kompetentlik, kasbiy mahorat, autokompetentlik ,ekstremal kasbiy kompetentlik.*

Ta'lim tarbiya tizimining umumiy maqsadi jamiyatimizga teng huquqli demokratik davlat talablariga javob bera oladigan mas'uliyatli barkamol jamiyat a'zolarini tabiiyab berishdan iboratdir.

Kadrlar tayyorlash milliy dasturi bugungi kunda pedagoglarning ta'lim berish samaradorligini oshirish va amalga oshirishi kerak bo'lgan bir qator talablar qo'ydi. Ular quyidagilarni tashkil etishi lozim:

1. Dars berish mahorati
2. Tarbiyalash mahorati
3. O'quv-tarbiyaviy jarayonlarda insonparvarlik tamoyillariga yondashuvni ta'minlaydigan shaxsiy sifatlar
4. Ta'lim oluvchilarning bilimlarini xolisona nazorat qilish va baholash mahorati

Kasbiy faoliyat jarayonida zamonaviy o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini rivojlantirish orqali shaxs hayotiga hamda uning ijtimoiy rivojlanishiga ma'lum bir darajada ta'sir ko'rsatishi mumkin. Zamonaviy jamiyatda ta'lim-tarbiya tizimini rivojlantirishning bosh go'yasi - shaxsning turli hil sohalarda maqsadli mustaqil faoliyati asosida uning intellektual va axloqiy-ma'naviy rivojlanishidir. Zamonaviy o'qituvchining kasbiy kompetentligini rivojlantirishdan avval ushbu tushunchaning asl mohiyatini, shundan so'ng esa uni takomillashtirish yo'llarini bilish lozim.

Kasbiy kompetentlik - mutaxassis tomonidan kasbiy faoliyatni oshirish uchun kerak bo'lgan bilimlarning, ko'nikma va malakalarning egallanishi va ularni o'z faoliyati davomida munosib qo'llay olishidir. O'qituvchi albatta alohida bilim ko'nikmalarni egallashi bilan birga, ma'lum bir mustaqil yo'nalish bo'yicha bilimlar va harakatlarni o'zlashtirilishini nazarda tutadi. Demak, kasbiy kompetentlik pedagogdan mutaxassislik bilimlarini boyitib borish, yangi axborotlarni kuzatib ularni qo'llay bilish, izlanuvchanlik va yangi bilimlarni qayta ishlab o'z faoliyatiga qo'llay olish mahoratini ham talab etadi.

O'zbekistonda o'qituvchining kasbiy kompetentligi va uning o'ziga xos jihatlari to'g'risida bir qator tadqiqot ishlari olib borilgan. B.Nazarova olib brogan tadqiqotlarga ko'ra kasbiy kompetentlik quyidagi tarkibiy asoslardan tashkil topadi:

- Maxsus yoki kasbiy kompetentlik (kasbiy faoliyatni yuqori darajada tashkil etish).
- Ijtimoiy kompetentlik (kasbiy faoliyatni hamkorlikda tashkil etish, ijtimoiy mas'ullik).

- Autokompitentlik (o'zini ijtimoiy-kasbiy rivojlantira olish).
- Ekstremal kasbiy kompetentlik (kutilmagan vaziyatlarda ishlay olish).

Yuqoridagi tadqiqot natijalarini umumlashtirib aytganda mutaxassis ta'limni tashkil etish jarayonida yuqori darajada bilimga ega bo'lishi, o'zini ustida ishlab rivojlantira olishi va har qanday kutilmagan holatlarda ulardan chiqish yo'lini bilishi zarur ekan.

Demak o'qituvchi, shaxs va uning ijtimoiylashuv jarayonida muhim o'rin tutuvchi, murakkab inson qiyofasiga ega bo'lgan, kasbiy sifatlarni o'zida mujassam etgan, shaxsdir. Ijtimoiy hayotning barcha sohalarida erishilgan yutuqlaning zahirida o'qituvchi va uning mehnati yotadi. O'qituvchining ta'lim jarayoniga pedagogik, psixologik yondashuvi, bilimlarni puhta darajada o'zlashtirganligi, muloqot jarayonida o'zini tuta bilish qobiliyati va turli vaziyatlardan chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, O'zbekiston Respublikasining Kadrlar tayyorlash milliy dasturi shaxs kadrlar tayyorlash tizimining bosh obyekt va subyekt sifatida qaraladi. Shu sababli, har tomonlama yetuk intellektual rivojlangan, ijtimoiy sifatlari bilan tarbiyalangan, milliy va ma'naviy qadriyatlarga sadoqatli, yangicha fikrlaydigan, o'z shaxsiy va fuqarolik pozitsiyasiga ega, milliy mafkuraning barcha sifatlari o'zida mujassamlashtirgan barkamol shaxsni tarbiyalash jamiyat talabidan kelib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Kadrlar tayyorlash milliy dasturi.
2. Abdurahmonova Z.A. "Zamonaviy o'qituvchining kasbiy kompetentsiyasini shakllantirish muammolari" (Konferensiya materiallari to'plami)- 2016
3. Muslimov N.A. va boshqalar. "Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi" / Monografiya "Fan va texnologiyalar nashriyoti" - .:T.2013.